

ROZDZIAŁ 6: PREDESTYNACJA

Spory teologiczne dotyczące predestynacji (przeznaczenia) spowodowały wielki chaos w życiu religijnym wielu ludzi. Zastanówmy się nad przyczyną tego zamieszania.

W Biblii znajdujemy wiele fragmentów, które są często interpretowane w taki sposób, że pomyślność i klęski, szczęście i nieszczęście, zbawienie i potępienie, powstawanie i upadek narodów, czyli wszystko, co wydarza się w życiu ludzkim, jest od samego początku ustalone przez Boga.

Dla przykładu, w liście św. Pawła do Rzymian znajdują się następujące fragmenty:

Tych zaś, których przeznaczył, tych też powołał, a których powołał - tych też usprawiedliwił, a których usprawiedliwił - tych też obdarzył chwałą. - Rz 8:30

Ja wyświadczam łaskę, komu chcę i miłosierdzie, nad kim się lituję. [Wybranie] więc nie zależy od tego, kto chce lub o nie się ubiega, ale od Boga, który okazuje miłosierdzie. - Rz 9:15-16

Czyż garncarz nie ma mocy nad gliną i nie może z tej samej zaprawy zrobić jednego naczynia ozdobnego, drugiego zaś na użytek niezaszczytny? - Rz 9:21

Ponadto Biblia mówi, że Bóg kochał Jakuba i nienawidził Ezawa, co przeznaczył gdy przebywali jeszcze w łonie matki słowami: “starszy będzie służył młodszemu”¹. Mamy więc poważne podstawy biblijne, wspierające doktrynę absolutnej predestynacji.

W Biblii jednakże możemy znaleźć wystarczające dowody na odrzucenie doktryny absolutnego przeznaczenia. Na przykład Bóg ostrzegł pierwszych przodków, aby nie spożywali owoców z drzewa poznania dobra i zła, pragnąc ich w ten sposób ocalić od Upadku.² Możemy stąd wnioskować, że Upadek nie był wynikiem Bożego przeznaczenia, lecz rezultatem nieposłuszeństwa człowieka wobec przykazania. W Księdze Rodzaju czytamy: “Bóg żałował, że stworzył ludzi na ziemi i zasmucił się.”³ Jeśli Upadek był predestynowany, czyli zgodny z Bożym przeznaczeniem, to dlaczego Bóg nad tym rozpacział? W Ewangelii Jana jest napisane, że ktokolwiek wierzy w Chrystusa nie umrze, ale będzie miał życie wieczne⁴. Z tego jasno wynika, że nikt nie jest przeznaczony do potępienia.

Doktryna, która mówi, że ostateczny efekt ludzkiego życia nie jest wynikiem Bożej predestynacji, lecz postawy i wysiłków człowieka, znajduje poparcie w bardzo znanym wersecie biblijnym: “Proście, a będzie wam dane; szukajcie, a znajdziecie; kołaczcie, a otworzą wam.”⁵ Gdyby każde ludzkie przedsięwzięcie miało z góry ustalony przez Boga rezultat, to jak rozumieć słowa Jezusa podkreślające potrzebę ludzkiego wysiłku?

Biblia uczy nas przecież by modlić się za chorych,⁶ sugerując tym samym, że zdrowie i choroby nie zależą wyłącznie od Bożego przeznaczenia. Gdyby wszystko podlegało określoneemu przez Boga fatum, wówczas nasze modlitwy i błagania nie miałyby żadnego sensu.

---

¹ Rzym. 9:11-13

² Rdz. 2:17

³ Rdz. 6:6

⁴ J 3:16

⁵ Mt 7:7

⁶ Jak 5:14-15

Wielu uważa, że skoro Bóg jest Istotą Absolutną, to kiedy coś postanawia, człowiek nie może tego zmienić. Jeżeli przyjmiemy, że wszystko jest przeznaczone przez Boga, wówczas pozostaje wnioskować, że wszelkie ludzkie starania: modlitwy, ewangelizacje, działalności dobroczynne itd., niczego nie wnoszą do Bożej opatrności odnowy. Każdy dodatkowy wysiłek, wykraczający poza naturalny bieg wydarzeń, jest zbędny i bezużyteczny.

Kontrowersje wokół problemu predestynacji były poniekąd nieuniknione, ze względu na wspomniane podstawy biblijne, które przemawiają zarówno za jej przyjęciem jak i odrzuceniem. W jaki sposób *Zasada* rozwiązuje ten problem?

Część 1

PRZEZNACZENIE DOTYCZĄCE WOLI BOŻEJ

Aby zrozumieć problem predestynacji Woli Bożej należy wyjść od pragnień jakie Bóg ma wobec stworzenia. Wiemy, że cel dla którego stworzył człowieka nie został wypełniony. Pozostaje on aktualny w opatrnościowej odnowie upadłego człowieka. Wolą Boga jest więc odnowa człowieka.

Powinniśmy także wiedzieć, że Bóg podjął swój zamiar (predestynował Swoją Wolę) zanim zaczął pracować nad jego wypełnieniem. W momencie stworzenia Bóg nadał człowiekowi pewien cel. Kiedy z powodu Upadku nie został on spełniony, Bóg zdecydował, że zrealizuje go poprzez opatrność odnowy. Bóg wciąż nad tym pracuje.

Wola Boga jest niezmienna i zawsze dobra. To jest przeznaczone. Bóg jest Stwórcą dobra. Wszystko co od niego pochodzi jest dobre: cel stworzenia, cel opatrności odnowy i to co prowadzi do wypełnienia tego celu. Bóg nie zamierza niczego, co mogłoby powstrzymać lub przeszkodzić w realizacji celu stworzenia. W szczególności nie przeznaczył Upadku, Sądu Ostatecznego, ani zniszczenia wszechświata. Gdyby podobne zło wynikało z Bożego przeznaczenia, wówczas Bóg nie mógłby być Stwórcą dobra. Biblia mówi, że Bóg cierpi gdy widzi zło. Na przykład Bóg rozpaczał gdy nastąpiła degradacja ludzkości⁷ oraz cierpiał, kiedy Saul popadł w niewiarę.⁸ Czyż Bóg mógłby rozpaczać nad złem i nieszczęściami, które sam stworzył? Biblia uczy, że zło nie jest wynikiem Bożego przeznaczenia lecz pochodzi od człowieka, który zawodzi w spełnieniu swojej odpowiedzialności i przechodzi na stronę Szatana.

Do jakiego stopnia Bóg predestynuje Swoją Wolę, czyli ostateczne wypełnienie celu stworzenia? Bóg jest bytem absolutnym, jedynym, wiecznym i niezmiennym; dlatego cel stworzenia także musi być absolutny, jedyny, wieczny i niezmienny. Takie same atrybuty posiada Boża Wola dotycząca opatrności odnowy. Predestynacja Woli Boga (postanowienie, że cel stworzenia kiedyś zostanie zrealizowany) również jest absolutna. świadczy o tym Biblia: "Ledwie co wypowiem, już w czyn wprowadzone, ledwie myśl powziąłem, już wykonana."⁹ Bóg predestynuje Swoją Wolę w sposób absolutny. Jeżeli osoba, którą wybrał zawiedzie, Bóg nie rezygnuje. By kontynuować opatrność do końca, jest zmuszony złożyć tą misję na barki innego człowieka.

Bóg pragnął, ażeby cel stworzenia został osiągnięty przez Adama. Gdy Adam nie spełnił pokładanych w nim nadziei, opatrność nadal pozostała absolutna - Bóg nie zmienił Szej Woli. Dlatego posłał Jezusa i przez Niego jako Drugiego Adama pragnął osiągnąć

---

⁷ Rdz 6:6

⁸ I Sam 15:11

⁹ Iz 46:11

zamierzony cel. Gdy i tym razem, z powodu niewiary ludu żydowskiego, Wola Boga nie została wypełniona do końca¹⁰, Jezus obiecał, że powróci i dokończy misję.¹¹

Bóg również pragnął zbudować fundament duchowy na poziomie rodzinnym dla mającego przyjść Mesjasza. Centralną częścią tej opatrności byli bracia Kain i Abel. Kiedy Kain zabił Abła, Bóg pracował z rodziną Noego. Kiedy zawiodła rodzina Noego Bóg wybrał Abrahama i dalej działał przez niego. Podobną prawidłowość możemy również zauważyć na innych przykładach: na miejsce Abła Bóg powołał Seta,¹² misję Mojżesza kontynuował Jozue,¹³ a Judasza Iskarioty - Maciej.¹⁴

Część 2

PRZEZNACZENIE DOTYCZĄCE SPOSOBU W JAKIM WOLA BOGA JEST WYPEŁNIANA

Z *Zasady Stworzenia* wynika, że Bóg osiągnie Swój cel tylko wtedy, gdy człowiek wypełni swoją odpowiedzialność.¹⁵ Chociaż Boża Wola by ten cel osiągnąć jest absolutna i nie podlega wpływowi człowieka, to do jej realizacji niezbędny jest element ludzkiej odpowiedzialności. Gdyby Adam i Ewa spełnili daną im przez Boga odpowiedzialność i nie spożyli owocu z drzewa poznania dobra i zła, zrealizowałiby Boży cel stworzenia.¹⁶ Podobnie jest w przypadku opatrności odnowy: Wola Boga może zostać urzeczywistniona jedynie wtedy, kiedy postać centralna odpowiedzialna za daną misję wypełni swoją odpowiedzialność. Na przykład Żydzi, jako centralny naród w opatrności, powinni byli uwierzyć w Jezusa i bezwarunkowo się z Nim zjednoczyć. Bóg dokonałby całkowitego zbawienia już w tamtych czasach. Ponieważ naród wybrany nie uwierzył (tym samym nie spełnił swojej odpowiedzialności) wypełnienie Woli Boga musiało zostać odłożone do czasu Powtórnego Przyjścia.

Do jakiego stopnia Bóg przeznacza opatrnościowy rozwój wydarzeń? Chociaż Boża Wola zmierzająca do wypełnienia celu opatrności odnowy jest absolutna, to proces jej wypełnienia jest predestynowany jedynie warunkowo. Pełny sukces jest uzależniony od pięciu procent odpowiedzialności postaci centralnej, które stanowi dopełnienie dziewięćdziesięciu pięciu procent odpowiedzialności Boga. Symboliczna proporcja pięć do dziewięćdziesięciu pięciu jest tutaj użyta w celu pokazania jak bardzo mała jest odpowiedzialność człowieka w porównaniu z odpowiedzialnością Boga. Niemniej owe pięć procent oznacza dla człowieka sto procent wysiłku.

Zilustrujmy to przykładami: Bóg przeznaczył Adama i Ewę do wypełnienia Jego Woli pod warunkiem, że wypełnią oni własną odpowiedzialność. W trakcie opatrnościowej pracy z rodziną Noego wypełnienie Bożej Woli wiązało się z budową Arki. Bóg predestynował zbawczą misję Jezusa, lecz jej sukces uzależnił od odpowiedzialności upadłego człowieka. Jezus aby wypełnić swą misję, potrzebował wiary i oddania ludzi.¹⁷ Niestety, człowiek

---

¹⁰ patrz Mesjasz 1.2

¹¹ Mt 16:27

¹² Rdz 4:25

¹³ Joz 1:5

¹⁴ Dz 1:24-26

¹⁵ patrz Stworzenie 5.2.2

¹⁶ Rdz 2:17

¹⁷ J 3:16

nieustannie ma problemy z wypełnieniem własnej odpowiedzialności, przedłużając w czasie Bożą Opatrzność.

Pismo święte mówi: “modlitwa pełna wiary będzie dla chorego ratunkiem”,¹⁸ “twoja wiara cię ocaliła,”¹⁹ “każdy kto prosi, otrzymuje; kto szuka, znajduje; a kołaczącemu otworzą.”²⁰ Wersety te potwierdzają, że Bóg predestynuje Swą Wolę, lecz jej ostateczne spełnienie uzależnia od spełnienia przez człowieka przynależnej mu części odpowiedzialności. Choć odpowiedzialność człowieka w porównaniu z odpowiedzialnością Boga jest niewielka, to bardzo trudno jest ją wypełnić. Świadczą o tym liczne przykłady postaci centralnych, które na przestrzeni opatrności odnowy, nie zdołały wypełnić swej odpowiedzialności.

Część 3

PRZEZNACZENIE DOTYCZĄCE CZŁOWIEKA

Adam i Ewa mogli stać się dobrymi przodkami ludzkości. Warunkiem było spełnienie przynależnej im części odpowiedzialności, czyli przestrzeganie Bożego zakazu “nie spożywaj”. Bóg nie przeznaczył w sposób absolutny, że Adam i Ewa zostaną dobrymi prarodzicami ludzkości. Podobnie jest z upadłą ludzkością: Bóg nie predestynuje w sposób absolutny jakim człowiekiem każdy z nas się stanie, chociaż pragnie, aby każdy stał się doskonałą jednostką. Czy tak będzie zależy od tego, na ile każdy z nas wypełni swą odpowiedzialność.

Do jakiego stopnia Bóg decyduje o losie człowieka? Aby człowiek mógł spełnić Wolę Boga, musi w sposób absolutny wypełnić własną część odpowiedzialności. Gdy Bóg przeznacza kogoś do określonej misji, wybrana osoba może ją spełnić lub nie. Osoba, która nie dopełni swojej odpowiedzialności, nie może stać się kimś na wzór oczekiwań Boga.

Przytoczmy przykłady: Bóg powołał i predestynował Mojżesza na wielkiego duchowego przywódcę (mającego wprowadzić lud izraelski do Ziemi Obiecanej), pod warunkiem, że Mojżesz wypełni własną część odpowiedzialności. Kiedy Mojżesz postąpił wbrew Bogu, uderzając dwukrotnie w skałę w Kadesz-Barnea, zawiódł w wypełnieniu swej odpowiedzialności i unieważnił Boże przeznaczenie, dlatego nigdy nie dotarł do wyznaczonego miejsca.²¹ Kiedy Bóg powołał Judasza Iskariotę, przeznaczył go na apostoła Jezusa. Warunkiem spełnienia się predestynacji było wypełnienie przez Judasza własnej odpowiedzialności, w tym przypadku wierna służba Jezusowi. Jak wiemy, przeznaczenie to zostało przekreślone, gdy Judasz zdradził. Gdy Bóg wybrał i predestynował naród żydowski by stał się narodem chwały, warunkiem wypełnienia narodowej odpowiedzialności była wiara i służba. Kiedy naród wybrany wydał Jezusa na ukrzyżowanie, przeznaczenie to nie zostało wypełnione, a sam naród zamiast chwały doświadczył rozproszenia.

Zastanówmy się teraz nad sposobem predestynacji postaci centralnych w trakcie Bożej opatrności odnowy. Celem opatrności odnowy jest całkowite przywrócenie upadłego świata do pierwotnego, idealnego stanu. Pomimo tego że czas zbawienia może się różnić, w ostateczności wszyscy ludzie są predestynowani do zbawienia.²² Boża opatrność odnowy i odtworzenia, podobnie jak opatrność stworzenia, nie dokonuje się natychmiastowo. Ma swój

---

¹⁸ Jk 5:15

¹⁹ Mk 5:34

²⁰ Mt 7:8

²¹ Ex. 3:10; Lb. 20:7-12, 24; 27:14

²² II P. 3:9

początek, przechodzi przez okres ekspansji i kończy się zwieńczeniem. W jej trakcie Bóg predestynuje wybraną jednostkę na postać centralną i powierza jej misję.

Jakie kwalifikacje powinien posiadać człowiek, aby zasłużyć na takie powołanie? Po pierwsze, postać centralna musi pochodzić z narodu wybranego. Po drugie, musi pochodzić z dobrego rodu, znanego z wielu dobrych uczynków. Osoba centralna musi także posiadać odpowiednie cechy charakteru oraz potrzebne kwalifikacje. Spośród wszystkich spełniających te kryteria, Bóg wybiera ostatecznie osobę żyjącą w czasie i miejscu najbardziej odpowiadającym Jego potrzebom.

Część 4

WYJAŚNIENIE WERSETÓW BIBLIJNYCH POTWIERDZAJĄCYCH DOKTRYNĘ ABSOLUTNEGO PRZEZNACZENIA

Dokonaliśmy dotychczas analizy różnych kwestii związanych z problematyką predestynacji. Spójrzmy ponownie na cytowane wcześniej trzy wersety z listu św. Pawła do Rzymian, które zdawały się sugerować, że wynik każdego ludzkiego przedsięwzięcia jest z góry przeznaczony przez Boga. Spróbujmy wyjaśnić ich prawdziwe znaczenie.

Zacznijmy od poniższego fragmentu:

Albowiem tych, których od wieków poznał, tych też przeznaczył... Tych zaś, których przeznaczył, tych też powołał, a których powołał - tych też usprawiedliwił, a których usprawiedliwił - tych też obdarzył chwałą. - Rz 8:29-30

Wszzechwiedzący Bóg wie, kto ma potrzebne kwalifikacje, aby zostać postacią centralną w opatrności odnowy. Predestynuje więc tych, których “poznał” wcześniej. Powołuje daną osobę do wypełnienia celu opatrności. To powołanie jest odpowiedzialnością Boga, ale nie daje gwarancji, że zostanie się “usprawiedliwionym” i “obdarzonym chwałą”. Może to nastąpić tylko wtedy, kiedy powołana przez Boga jednostka wypełni swoją odpowiedzialność. Ponieważ niniejszy werset nie wspomina o ludzkiej części odpowiedzialności, można na jego podstawie wysnuwać błędny wniosek, że wszystkie zdarzenia są wynikiem absolutnej boskiej predestynacji.

W podobnym duchu należy interpretować poniższy fragment:

Ja wyświadczam łaskę, komu chcę, i miłosierdzie, nad kim się lituję. [Wybranie] nie zależy więc od tego, kto chce lub o nie się ubiega, ale od Boga, który okazuje miłosierdzie. - Rz 9:15-16

Wyjaśnione zostało, że Bóg zna i wybiera jednostki najbardziej odpowiednie do realizacji celu opatrności odnowy. Bóg ma prawo wybierać kogo chce i okazywać miłosierdzie komu chce. W żadnym stopniu nie jest to zależne od wysiłków i woli człowieka. Powyższy werset podkreśla wszechmoc i łaskę Bożą.

św. Paweł jest także autorem trzeciego wersetu, który brzmi:

Czyż garncarz nie ma mocy nad gliną i nie może z tej samej zaprawy zrobić jednego naczynia ozdobnego, drugiego zaś na użytek niezaszczytny? - Rz 9:21

Bóg, dał człowiekowi odpowiedzialność, przez co pragnął pokazać, że kocha go bardziej niż inne stworzone istoty. Fakt ten świadczy o tym, że Bóg pragnął uczynić człowieka godnym panem stworzenia oraz dziedzicem Swej twórczej natury. W wyniku upadku człowiek pogwałcił dar odpowiedzialności, stając się godnym pogardy wyrzutkiem. Zgotowawszy sobie tak nędzny los, nie mamy prawa narzekać na Boga. Takie jest przesłanie powyższego wersetu.

Biblia powiada, że Bóg kochał Jakuba i nienawidził Ezawa, kiedy znajdowali się jeszcze w łonie matki, choć żaden z nich nie uczynił ani nic złego ani dobrego. Bóg przepowiedział Rebecce, że “starszy będzie służył młodszemu”.²³ Dlaczego Bóg w ogóle wyróżniał jednego z braci? Otóż Bóg dał pierwszeństwo jednemu, gdyż pragnął ustanowić model dla opatrności odnowy. Dokładniejsze wyjaśnienie tej kwestii zostanie przedstawione w następnych rozdziałach.²⁴ Ogólnie można powiedzieć, że dwaj synowie Izaaka, Ezaw i Jakub, zostali postawieni w podobnej sytuacji jak Kain i Abel. Ich zadaniem było ustanowić pewne warunki odszkodowania, konieczne do odzyskania prawa pierworództwa utraconego przez starszego brata Kaina gdy zabił Abła. Bóg pragnął osiągnąć zamierzony cel doprowadzając do zwycięstwa młodszego Jakuba (reprezentującego Abła) nad starszym bratem Ezawem (reprezentującym Kaina). Ezaw był “znienawidzony przez Boga” ponieważ reprezentował Kaina, natomiast Jakub był “ukochany” ponieważ reprezentował Abła.

Ostateczna predestynacja Boga zależała od wypełnienia przez braci powierzonej im odpowiedzialności. Ezaw - jak mówi Biblia - wy dobył się z początkowej pozycji “znienawidzonego” przez Boga oraz cieszył się Bożym błogosławieństwem na równi z Jakubem, ponieważ posłusznie podporządkował się młodszemu bratu. Natomiast Jakub, chociaż był od początku ukochany przez Boga, mógł utracić Bożą przychylność, gdyby zawiódł w wypełnieniu swojej odpowiedzialności.

Doktrynę absolutnej predestynacji propagowało wielu religijnych ludzi, z których najbardziej znany jest Jan Kalwin. Ci ludzie błędnie wierzyli, że spełnienie Woli Boga zależy wyłącznie od Jego zbawczej łaski i działania. Przyczyną tego przekonania była nieświadomość istniejącej zależności pomiędzy Boską i ludzką odpowiedzialnością oraz brak zrozumienia, że współdziałanie Boga i człowieka jest niezbędnym warunkiem wypełnienia celu opatrności odnowy.

---

²³ Rz 9:10-13

²⁴ patrz Podstawa 3.2